

**Handläggare**  
Karin Karlung  
Telefon: 08-50825402

**Till**  
Socialnämnden  
2024-04-23

## Remiss av Betänkande Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2024/253

### Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

### Sammanfattning

Med bakgrund av en allt mer komplex omvärld och ett försämrat säkerhetspolitiskt läge har utredningen En ny livsmedelsberedskap i betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8) tagit fram flera förslag för att stärka livsmedelsberedskapen. Förslagen handlar bland annat om den enskildes ansvar, kommuners ansvar, beredskapslagring och skydd av jordbruksmark.

Överlag är nämnden positiv till att det tas fram en gemensam nationell inriktning i frågan om livsmedelsberedskap, och att kommuners ansvar tydliggörs.

### Bakgrund

Regeringen beslutade den 28 april 2022 att tillsätta en utredning med syfte att föreslå en utvecklad inriktning för livsmedelsberedskapen inklusive styrmedel för näringslivets medverkan. Utredningen om en ny livsmedelsberedskap överlämnade 1 februari 2024 betänkandet *Livsmedelsberedskap för en ny tid* (SOU 2024:8) till ansvarig minister.

Socialnämnden har fått remiss av betänkandet från kommunstyrelsen för besvarande senast 2024-04-25.

Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, förskolenämnden, Farsta stadsdelsförvaltning, Södermalm stadsdelsförvaltning, Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning samt rådet för Agenda 2030.

## Ärendet

Under flera decennier har det inte funnits något nationell planering för livsmedelsberedskapen i Sverige. Det säkerhetspolitiska läget har försämrats. Med bakgrund av en allt mer komplex hotbild har utredningen *En ny livsmedelsberedskap* i betänkandet *Livsmedelsberedskap för en ny tid* (SOU 2024:8) tagit fram flera förslag för att stärka livsmedelsberedskapen. Förslagen handlar bland annat om den enskildes ansvar, kommuners ansvar, beredskapslagring och skydd av jordbruksmark.

Med livsmedelsberedskap menar utredningen verksamheter som syftar till att upprätthålla den livsmedelsförsörjning som är nödvändig för befolkningens överlevnad, för att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna eller för att bidra till det militära försvarets förmåga. Målet för livsmedelsberedskapen ska vara att säkerställa befolkningens tillgång till livsmedel över tid vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen. Målet för livsmedelsberedskapen föreslås föras in i en ny lag vars bestämmelser syftar till att uppnå detta mål. Lagen ska heta lagen om Livsmedelsberedskap, och innehåller bestämmelser om kommunens ansvar vid livsmedelsberedskap och bestämmelser om beredskapslagring.

Utredningen menar att enskilda bör ha livsmedel hemma motsvarande minst en veckas förbrukning. Utredningen föreslår också en ny lag om livsmedelsberedskap där beredskapslagring inom jordbruksområdet ingår.

Betänkandet påvisar behovet av lokal kraftsamling för befolkningens överlevnad. Enskilda bör ha en egen beredskap och förståelse för vad en lägre servicenivå i samhället innebär. Kontinuitet behöver säkerställas i måltidsverksamheter. När en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen inträffar ska samhällets begränsade resurser användas effektivt, det vill säga fördelas dit de gör störst nytta. Det är viktigt att på förhand analysera hur resurser ska fördelas vid en livsmedelsbrist för att uppnå en effektiv livsmedelsberedskap. Betänkandet föreslår att kommunerna ska ha ett lokalt ansvar för livsmedelsberedskapen. En uppgift för kommunerna ska vara att inom ramen för analysen av de behov som kan uppstå hos befolkningen i kommunen vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen, särskilt beakta vilka grupper av personer inom kommunens geografiska område som kan behöva hjälp vid livsmedel i ett tidigt skede.

Tydlig nationell inriktning och samordning behövs då flera aktörer bedriver verksamhet inom livsmedelsberedskapen.

Livsmedelsverkets roll som sektorsansvarig myndighet behöver,

enligt utredningen, förtydligas genom ett uttalat ansvar för att leda arbetet med att samordna åtgärder inom livsmedelsberedskapen.

Arbetet med att bygga upp livsmedelsberedskapen föreslås finansieras genom statsbudgeten.

### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts av kanslienheten på avdelningen för beredskap och administration. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 17 april 2024. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 18 april 2024.

### **Förvaltningens synpunkter och förslag**

Överlag är nämnden positiv till att det tas fram en gemensam nationell inriktning i frågan om livsmedelsberedskap, och att kommuners ansvar tydliggörs.

Utifrån socialnämndens uppdrag är det positivt att

- lagförslaget innehåller skrivningar om att särskilt beakta vilka grupper av personer som kan behöva livsmedel i ett tidigt skede
- det finns en beskrivning av vilka grupper som avses och att ekonomiska, fysiska och/eller kognitiva förutsättningar kan påverka förmåga till egen beredskap
- vikten av att analysera vilka grupper i befolkningen som riskerar att drabbas särskilt negativt av en livsmedelsbrist framhålls eftersom de inte har förmåga att själva ha en beredskap och därmed kan behöva livsmedel i ett tidigt skede.

Kommunerna ska enligt förslaget för den nya lagen om livsmedelsberedskap åläggas att analysera de behov som kan uppstå för befolkningen i kommunen vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen. Kommuner ska också planera för lokal livsmedelsdistribution. Kommunerna ska även, enligt förslaget, vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen eller en överhängande risk för en sådan störning, utifrån sina förutsättningar vidta lämpliga åtgärder för att upprätthålla tillgången till nödvändiga livsmedel för befolkningen i kommunen.

Det saknas i utredningen tydliga direktiv kring tillhandahållandet av nödvändiga livsmedel. Det är oklart om detta ska förtydligas genom att Livsmedelsverket får uppgiften att ge vägledning och följa upp kommunernas arbete med livsmedelsberedskap. Kommunerna kommer att behöva stöd i *hur* tillgången till nödvändiga livsmedel ska upprätthållas.

Utredningens förslag om en ny lag om livsmedelsberedskap innebär att kommuner åläggas nya uppgifter. Uppgifter med anledning av den nya lagen bedöms medföra kostnader för kommunerna. I

enlighet med den kommunala finansieringsprincipen bör kommunerna kompenseras för dessa kostnader. Finansiering är en förutsättning för att kommunerna ska klara dessa nya åtaganden i enlighet med utredningen och den nya lagens intentioner.

Veronica Wolgast Carstorp  
Socialdirektör  
Socialförvaltningen

Lisa Cadenius  
Avdelningschef  
Socialförvaltningen

### **Bilaga**

1. Betänkande Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8)

## Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-04-11
Lisa Cadenius, Avdelningschef	2024-04-10